

PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ

LISTA PRZYKŁADOWYCH ZAGADNIEŃ EGZAMINACYJNYCH

- 1. Historyczny rozwój integracji europejskiej.**
- 2. Charakter prawny i struktura Unii Europejskiej. Podmiotowość prawnomiędzynarodowa Unii Europejskiej. Unia Europejska jako następcą prawny Wspólnoty Europejskiej. Obywatelstwo Unii Europejskiej.**
- 3. Granice kompetencji Unii Europejskiej (zasada przyznania). Podział kompetencji między Unię a państwa członkowskie. Zasada pomocniczości. Zasada proporcjonalności. Rola parlamentów narodowych. Zasada lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE). Zasada równowagi instytucjonalnej.**
- 4. System instytucjonalny Unii Europejskiej**
  - a) Parlament Europejski
  - b) Rada Europejska.
  - c) Rada Unii Europejskiej
  - d) Komisja Europejska
  - e) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Trybunał Sprawiedliwości, Sąd)
- 5. Źródła prawa Unii Europejskiej**
  - a) prawo pierwotne; traktaty
  - b) ogólne zasady prawa Unii Europejskiej
  - c) rozporządzenia
  - d) dyrektywy
  - e) decyzje
  - f) umowy międzynarodowe
- 6. Tworzenie prawa pochodnego Unii Europejskiej**
  - a) zwykła procedura ustawodawcza
  - b) specjalna procedura ustawodawcza
  - c) wzmocniona współpraca grupy państw członkowskich
- 7. Zawieranie przez Unię Europejską umów międzynarodowych (art. 216 i nast. TFUE). Zdolność traktatowa Unii.**
- 8. Prawo Unii Europejskiej a prawo państw członkowskich**
  - a) zasada pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej w stosunku do prawa państw członkowskich w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
  - b) zasada pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej w stosunku do prawa państw członkowskich w orzecznictwie polskiego Trybunału Konstytucyjnego
  - c) zasada bezpośredniego skutku prawa Unii Europejskiej w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
  - d) zasada bezpośredniego skutku prawa Unii Europejskiej w orzecznictwie polskiego Trybunału Konstytucyjnego
  - e) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej a członkostwo w Unii Europejskiej

9. Odpowiedzialność państw członkowskich za szkody wyrządzone wskutek naruszenia prawa Unii Europejskiej

- a) odpowiedzialność za niewdrożenie lub niewłaściwe wdrożenie dyrektywy
- b) odpowiedzialność za naruszenie prawa UE przez prawodawcę krajowego
- c) odpowiedzialność za naruszenie prawa UE przez organ władzy sądowniczej

10. System ochrony prawnej

- a) procedura prejudycjalna (art. 267 TFUE), w tym w szczególności:
  - (i) sądy upoważnione do wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym
  - (ii) pojęcie sądu, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu
  - (iii) doktryna *acte clair* i *acte éclairé*
  - (iv) skutki wyroku prejudycjalnego
  - (v) przedmiot, zakres i formułowanie pytań prejudycjalnych
- b) kontrola legalności aktów ustawodawczych i innych aktów (art. 263 TFUE), w tym w szczególności:
  - (i) problem legitymacji czynnej podmiotów prywatnych
  - (ii) test Plaumanna
  - (iii) pojęcie aktu regulacyjnego
  - (iv) orzecznictwo TS i Sądu (od sprawy *Plaumann* przez *Jégo Quere* do *Inuit i Microban* oraz *European Union Copper Task Force*)
  - (v) przesłanki nieważności aktu prawnego
- c) skarga Komisji Europejskiej przeciwko państwu członkowskiemu – zarzut uchybienia zobowiązaniom ciążącym na mocy Traktatów (art. 258 TFUE).

11. Ochrona praw podstawowych w prawie Unii Europejskiej

- a) historyczny rozwój ochrony praw podstawowych na podstawie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości (dawniej: ETS)
- b) Karta praw podstawowych Unii Europejskiej; zakres jej zastosowania
- c) perspektywa przystąpienia Unii Europejskiej do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (art. 6 ust. 2 TUE i opinia TS w sprawie 2/13)

12. Swoboda przepływu towarów.

- a) unia celna
- b) reguły pochodzenia towarów
- c) zakaz wprowadzania opłat o skutku równoważnym do ceł (art. 28 TFUE)
- d) zakaz wprowadzania środków o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych (art. 34 TFUE).
- e) pojęcie środków o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych (od sprawy *Dassonville* przez *Keck i Mithouard* do sprawy C-110/05 *Komisja Europejska v. Włochy*)
- f) dopuszczalne ograniczenia swobody przepływu towarów (art. 36 TFUE)
- g) pojęcie nadrzędnych wymogów interesu publicznego
- h) zakaz opodatkowania dyskryminacyjnego towarów w rozumieniu art. 110 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
- i) problem horyzontalnej skuteczności art. 34 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości (sprawa *Fra.bo*).

13. Swoboda przepływu osób/obywateli Unii Europejskiej

- a) pojęcie „pracownika” w rozumieniu art. 45 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
- b) uprawnienia akcesoryjne pracowników
- c) pojęcie „członka rodziny” obywatela Unii Europejskiej według

dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich

- d) prawo pobytu obywatela Unii Europejskiej w innym państwie członkowskim według dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich
- e) ograniczenia swobody przepływu pracowników w rozumieniu art. 45 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
- f) problem horyzontalnej skuteczności art. 45 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości (sprawy *Bosman* i *Angonese*).

14. Swoboda przedsiębiorczości

- a) zakaz dyskryminacji na tle swobody przedsiębiorczości w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości na tle art. 49 TFUE
- b) ograniczenia swobody przedsiębiorczości w rozumieniu art. 51 i 52 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
- c) przeniesienie siedziby spółki do innego państwa członkowskiego w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości.

15. Swoboda świadczenia usług

- a) pojęcie „usługi” w swobodzie świadczenia usług w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości,
- b) ograniczenia swobody świadczenia usług w rozumieniu art. 62 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości

16. Swoboda przepływu kapitału i płatności

- a) pojęcie „przepływu kapitału” w prawie unijnym i orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości
- b) ograniczenia swobody przepływu kapitału w rozumieniu art. 65 TFUE w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości

17. Reguły ochrony konkurencji w Unii Europejskiej

- a) zakaz porozumień ograniczających konkurencję (art. 101 TFUE)
- b) zakaz nadużycia pozycji dominującej (art. 102 TFUE)
- c) kontrola koncentracji przedsiębiorstw

18. Polityka gospodarcza i pieniężna

- a) pojęcie kryteriów konwergencji na tle art. 140 TFUE
- b) Pakt Stabilności i Wzrostu
- c) wprowadzenie euro jako element unii gospodarczej i walutowej
- d) Europejski Bank Centralny i Europejski System Banków Centralnych – cele, zadania i kompetencje.

[UWAGA!] Odnośnie do każdego orzeczenia z listy orzeczeń (zob. osobny plik) na egzaminie może pojawić się pytanie: Co dane orzeczenie wniosło do rozwoju prawa unijnego?